

A Hangya Szövetkezetek helyzete, feladata és jövője.

Előadó: **Dr. Garda Kálmán**, a Hangya-Központ alelnöke.

Az Országos Magyar Párt Közgazdasági Szakosztálya érdeklődése körébe vonta az itteni „Hangya” fogyasztási szövetkezetek ügyét és azok jelenbeni helyzete, meg feladatai címén a legközelebbi közgyűlés tárgysorozatába felvett egy előadást. A „Hangya” fogyasztási szövetkezetek ügyének a párt tevékenységi körébe történt felvétele következménye az intéző bizottság azon határozatának, mely a magyarság közgazdasági intézményeinek fenntartását és azoknak a pusztulással fenyegető gazdasági és pénzügyi válság idején különös támogatását a Párt egyik főcéljául tűzte ki, de bizonyára annak a ténynek is tulajdonítható, mely a folyó év tavaszán a pénzügyminisztérium által ezen szövetkezetek ellen még 1927-ben elrendelt és folyamatba tett adókihágási eljárást befejezéshez juttatva, mindazt a bizonytalanságot, mit ez eljárás teremtett, megszüntette.

Mit tehet a Magyar Párt a „Hangya” fogyasztási szövetkezetek érdekében, erre a kérdésre a szövetkezetek, illetve azok képviselőit e szövetkezetek központja kell kifejezze a Magyar Párttal szemben támasztható indokolt és olyan kívánságait, melyek a megvalósíthatóság és teljesíthetőség határain belül maradnak.

Jelenben 398 „Hangya” fogyasztási szövetkezet van a nagyenyedi központ kötelékében. Ezek legutolsó 1929. június 30-án készült és elfogadott mérlegeiből összeadva az azonos tételeiket, vagyoni statusok 200 szövetkezet belső házastelkének értékében igen tekintélyes olyan vagyont tüntet fel, mely ezen szövetkezetek bolthelyiségét és a boltos la-

kását, ezeken kívül sok helyt a község lakószáma részére köz-célú összejövésekre megfelelő helyiséget foglal magában.

Egy további jelentőséggel bíró adat az összes szövetkezetek el nem adott, üzleti év végén meglévő árukészletének az adótörvény utasítása szerint beszerzési árral felvett 51 millió leu értéke, mi egymagában fedezi a szövetkezetek árutartozását és minden más címen számított tartozását, együtt 49.429,895 leut.

A szövetkezetek követelése 23.444.887 leut tesz ki tagjaival szemben, mi vagy a boltos kauciójával van biztosítva, vagy a boltos távoztása, vagy elszámolása után az igazgatóság garanciájával.

Alaptőkékük 24.385,210 leu, tartaléktőkékük 22.039.720 leu. Ez adatok igazolják, hogy a „Hangya” szövetkezetek 10 évi fejlődés után tekintélyes vagyont képviselnek tagjaiknak és pedig tulnyomó részben falusi földműveseknek és kisgazdáknak.

A tagok száma 98.286, az üzletrészek száma 29.252,270. Ez utóbbi igen magas számjegy figyelmeztet arra, hogy az üzletrészek egyenként kis összegről szólnak. Az összes szövetkezetek forgalma 358.165,270 leu, vagyis készpénzben ennyi értékű árut adtak el.

A mezőgazdasági termények árainak esésével e szövetkezetek forgalma lényegesen nem csökkeni mivel árukészletük tulnyomó részben elsőrendű szükségletre kell, miről lemondani nem lehet és mikben a fogyasztást a legkevésbé lehet korlátozni. Ellenben a fizetés képesség csökkenésével meg kellett dúzadjon a tagok tartozása és a hitelezés, mégpedig maguknál a szövetkezeteknél csak úgy, mint ezeknek tartozása a központi szövetkezetnél. Ez utóbbinál a szövetkezetek tartozása oly nagyra emelkedett, amekkora már aránytalanságot mutat a központi szövetkezet erejével és forgalmának lebonyolítását csak hitel igénybevétellel teszi lehetővé.

Ha a központi szövetkezet tényleges birtokába jutna szövetkezeteit terhelő követeléseinek, az áruellátást olcsóbbá tehetné és tovább mehetne olyan üzletágak fejlesztésében, minők mezőgazdasági gépek, műtrágyák, nemesített vetőmagvak, növényvédelmi szerek és eszközök eladása. E cél

egyszerre és éppen jelenben el nem érhető, az áruhitel ma ki nem küszöbölhető, de fokként következetes eljárással a baj további növekedése megszüntethető. Ebből a célból szükségesnek látjuk a „Hangya” szövetkezetek támogatását a falusi intelligens birtokosság, papok és tanítók részéről olyképpen, hogy azok vezetésében és ellenőrzésében részt vegyenek, mivel azok vezetése és ellenőrzése sok időt éppen nem igényel, a felelősséget pedig közvetlen érdeklődés mellett nyugodtan lehet elvállalni.

Szükségesnek látjuk továbbá a „Hangya” szövetkezetek részére hitelnyújtást azon bank- és hitelintézetek részéről, melyek az Erdélyi Bankszindikátus tagjai, és pedig a kerületükbe, környékükbe tartozó egyes „Hangya” szövetkezetek részére, méltányos kamatláb mellett hosszabb időre nyújtva hitelt azzal a céllal, hogy a központnál levő tartozásukat ezen hitel igénybevételével csökkentsék. A kölcsönt a szövetkezet venné fel az igazgatóság egyéni garanciájával, vagy más biztosítékkal olyannal, melyet a hitelt nyújtó bank megfelelőnek határoz.

Ezek alapján a Magyar Párt Közgazdasági Szakosztályának a következő javaslatot terjesztem elő:

1. Méltóztassék a „Hangya” fogyasztási szövetkezetek ügyét a falusi birtokosok, papok és tanítók figyelmébe ajánlani azzal a céllal, hogy vállalják el e szövetkezetek vezetésében a részvételt s ilyen irányban megkeresi a Párt az egyházi főhatóságokat.

2. Ajánlja a magyar jellegű hitelintézeteknek a hitelnyújtást ezen fogyasztási szövetkezetek részére azon célból, hogy tartozásukat a központi szövetkezetüknél: a „Hangya Szövetkezetek Központ”-jánál kifizethessék, vagy csökkenthessék méltányos kamatláb és hosszabb idejű törlesztés mellett.

A határozati javaslat egyhangulag elfogadtatik.